

İSTANBUL
ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ

Günlük Yaşamda Sanayi Devrimi: Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Toplum ve Teknoloji Candan Sezgin

Üretime hız kazandıracak her türlü buluş, icat, araç ve yöntemin ortaya konduğu 19. yüzyıl'da, etkisini tüm Avrupa ve Amerika'da kuvvetle gösteren Sanayi Devrimi, aynı yıllarda Osmanlı İmparatorluğu üzerinde de, yeniliklerin takibi ve edinilmesine yönelik kaçınılmaz bir baskı yaratmıştı.

Sultan III.Selim'in askeri ve idari alanda uygulamaya koyduğu Nizam-ı Cedid (Yeni Düzen), Sultan II.Mahmud döneminde, devrimle ortaya konan teknolojilerin eşzamanlı ya da kısım kısım ithal edilme gayretleri, imparatorluk topraklarında yeni fabrika ve üretim ünitelerinin kurulması, şehircilik çalışmalarına ağırlık verilmesi gibi uygulamalar, Osmanlı'da 19. yüzyılda hayata geçirilmeye başlanan ve zamanla halkın yaşam biçimine etki edecek değişimlerin ilk adımlarıydı.

1853-1855 yılları arasında süren Kırım Savaşı (93 Harbi) sırasında, başta İstanbul olmak üzere Osmanlı liman kentleri, o tarihlerde Ruslara karşı müttefikimiz olan İngiliz, Fransız ve Avusturyalı çok sayıda yaralı askerle, onlara bakmakla görevlendirilen veya gönüllü olan Avrupalıların ortak yaşam alanı olmuştu.

Osmanlı halkını günlük yaşam pratiklerinin paylaşılması anlamında ilk kez uzun süreli olarak yabancılarla bir araya getiren bu süreç, yabancılarla alışveriş ve etkileşimin arttığı, halkı kendi yaşamında daha önce tecrübe etmediği teknolojik yenilik ve ürünlerle tanıştıran sıra dışı bir dönemdi.

Yüzyılın ortalarından itibaren Osmanlı pazarında sayısı ve çeşidi gün geçtikçe artan çağdaş teknoloji ürünleri, dönemin gazetelerinde ve el ilanlarında yer almaya başlamış, halkın yeni ürün ve yöntemleri tanıması, edinmesi ve kullanmasının yanı sıra, verdiği tepkiler de o yıllarda kaleme alınan anılarda, resmi ve özel yazışmalarda ilgi çekici üsluplarla anlatılmıştı.

Candan Sezgin konuşmasında, Osmanlı halkını yeniliklerle beraber, buluş, patent, imtiyaz, kontrat, sözleşme, kriz, faiz, grev, sigorta, sermaye, seri üretim, banknot, banka, şirket gibi kavramlarla da tanıştıran ve etkileri 1950'lere kadar süren bu renkli dönemi, belgeler, gazete haberleri, fotoğraflar, karikatürler ve anılar ışığında ele alacak.

Etkinlik ücretsizdir, rezervasyon alınmamaktadır.